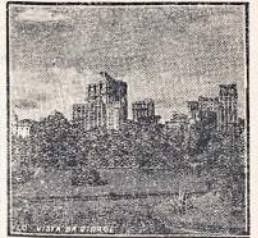




LIETUVIS



JORNAL LITHUANO

Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“

Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusel — 6\$000 atskiriams mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusel metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeira, 92,
Caixa Postal, 1764,
São Paulo.

Redaguoja
St. Vancevičius

6-ti METAI.

SÃO PAULO, 1934 m. Liepos - Julio mėn. 23 d.

NR. 11 (290)

Dariaus ir Girėno išėivių dienos paminėjimas.

Liepos 17 d. visose São Paulo lietuvių raonose buvo kuklūs, bet gražiai paminėtos Darius ir Girėno metinės mirties sukaktės. Visur ir visuose susirinkimuose dalyvavo labai daug žmonių.

Sekundienį, liepos 22 d. Dariaus ir Girėno, lietuvių dieną iškilmingai paminėjo visa São Paulo lietuvių išėivija bendrai. Paminėjime dalyvavo ne tik visos vietos lietuvių organizacijos, bet ir šiaip labai daug žmonių.

Vienvaldiktą valandą buvo iškilmingos pamaldos Šv. Antano bažnyčioje, kurias laikė klebonas kun. B. Sugintas. Pamaldose dalyvavo visos organizacijos. Mūkos sportininkai su savo vėliava. Taip pat matėsi uniformuoti skautų būrelis.

Tuojuo po pamaldų, apie 1 valandą, parapijos salėje įvyko bendras lietuvių susirinkimas, kurį atėjo tiek žmonių, kad neužlėjo tilpti į salę. Susirinkimui darė klebonas kun. Sugintas. Kuris trumpoje savo kalboje nurodė šios dienos reikšmę mūsų išėiviams ir paprašė susirinkusius atsisotiti ir vienai minute susikaupti. Toliau buvo pakviesti į pradžiamą mokytojai p. p. E. Pažėra ir V. V. Nalivaika. Prezidiumui užėmos vieta, «Vilties» jungtinis choras pagiedojo gedulingą varšą. Toliau, išėilė, seka p. konsulo Dr. P. Mačūno pasakaita, kurioje gerb. prelegentas labai gražiai ir vaizdžiai nupasakojo tų mūsų tautos didvyrių. Dariaus ir Girėno trumpas biografinis ir jų pasirodymų tam dideliai ir garbingam žygiui. Tas kalbta buvo taip graži ir jaudinanti, kad ne vieno akyse matėsi ašaros. Baigdamas savo pasakaitą p. konsulas pažymėjo, kad prisimindami Dariaus ir Girėno tragalingą mirtį, visa savo širdimi turime trokšti ir linkėti, kad Aukščiausias palaimintų naujo pasiryzelio — Felikso Vaitkūna žygi, kurį netrukus skris į Lietuvą Dariaus ir Girėno garbingą žygi užbaigti. Pasakaita palidėta triukšmingu delnu plojimu.

Po pasakaitos «Vilties» dūdų orkestras grojo gedulingą varšą. Toliau visi susirinkimo dalyviai nufotografuojami.

Toliau «Vilties» S-gos choras, p. V. Kamantausko vedamas, nespaprastai gražiai padainavo dvi tautiškas dainas — «Kur bėga Šešupė» ir «Vilniaus». Dainos skambėjo labai gražiai, jaudindamos ne vieną lietuvišką širdį.

Po dainu, keletas lietuvių mokyklų mokinių (tarpe kurių da skautai) gražiai padeklamavo keletą eilių apie Darius Girėną. Po deklamacijų iškilmingas paminėjimas baigiamas Tautos Himnu, kurį pagiedojo choras, dūdų



DARIAUS IR GIRĖNO IŠEIVIŲ DIENOS PAMINĖJIMO DALYVIAI, ŠV. ANTANO DO PARY PARAPIJOS SALĖJE.

orkestrui akompanuojant, kartu su visais susirinkusiais.

Iškilmingas Dariaus ir Girėno lietuvių dienos paminėjimas prasėjo labai gražiai ir įspūdingai. Dalyvavusieji paminėjime dar ilgai atsimins tų galybę, pilną išėdesio, bet kartu gilios pagarbos susirinkimui, kuriame dalyvavo keletas šimtų žmonių, iš visų São Paulo miesto rajonų.

Nere mūsų išėivių tarpe yra labai daug blozybiu, daug nesantaikos, neapykantos, tačiau traizingai žuvę mūsų tautos karžygiai Darius ir Girėnas, ir mūsų koionijos lietuvių širdin įkvėpė daug mūsų, daug pagarbos. Visi susipratę lietuviai atėjo pagerbti didvyrių ir nulenkė galvą prieš juos. Tą dieną jie užmiršo viską. Kiekvieno lietuvių širdyje atbudo karštas savo tautos, savo tėvynės, savo žmonių meilė, kurią įkvėpė žuvę didvyriai Darius ir Girėnas.

Reikia tikėtis, kad Dariaus ir Girėno lietuvių dienos paminėjimas, ne vienam lietuviui išėiviai padaręs gilaus ir nepaprasto įpodžio, įkvėps dangiui pasiryžimo ir pasisventimo bendriems lietuvių tautos reikalams. Gal ir mūsų skurdžioje ir suvargusioje išėivijoje atsirad daugiau susipratusių ir pasisventusių žmonių lietuviškam kultūriniam mūsų kolonijos darbiui.

Tikimamį pagerbę didvyrius Darius ir Girėną, prisimindę jų garbingą mūsų tautos garbei skirtą žygi, jų brangiausią auką, pasiryžkime būti tikrais lietuvišiais, lietuvių vardo vertais žmonėmis. O Darius ir Girėnas tegu būna visur ir visada mūsų gyvu pavizdžiu.

Lietuvoje.

Šiaulių apskrityje audra padarė milijoninių nuostolių.

Ilgą laiką buvęs nepaprastai gražus oras ėmė drūmintis. Kai kas jau spėjo, kad po didėtes sauros turės būti nemažas ir lietus, kuris atėavintų labai ištroškustą žemę, sutalstytų pasėlius. Ant keių Šiaulių apskrities valsčių užgolė tamsus debesys, pakilo būsas viesulas. Jau kur kas iš tolo buvo jaučiama besirūtinanti Dievo rykstė. Oras labai atvėso. Iš debesio pasipylė ledai, kaip pasakoja, net ligi karvelio kiaušinio odumo. Audra naikino viską: pasėlius, medžius. Sėidamos viesulas griovė silpnesnius trobesius. Ir taip truko kai kuriose vietose net ligi valandos.

Audra praslinko, palikdama šturpų vaizdą. Visi pasėlimai tiek Žemkenciai, tiek vasarinius bulvės, daržai, pievos ir ganyklos paliko su žemėmis sumaišyti. Vietoje sūbuojančių javų laukų beliko tik dirva. Paukščiai naminiai ir laukiniai, — kurie nebosusėjo pasislėpti kur pastogėje, buvo ledų užnausti. Pilnai visų sodai taip pat visai nuniokoti. Ledai nudaužė vaisius, net lapus ir smulkesnes šakas nu kapojo: iš žaliuojančių medžių beliko tik stagarai.

Laimei, žmonių aukų nėra; bent ligi šiol dar apie tai negauta jokio pranešimo.

Ledai buvo toki dideli ir kietji, kad, nepaisant nuo ilgai trukusių kaitrų įkaitusios žemės, jie baigė tirpti kitą dieną.

Labiausiai nukentėjo Joniškio Papilės, Skaisgirio, Grazdžių ir Meškūčių valsčiai.

Šiaulių apskrities vadovybė, gavusi žinių apie šią gamtos katastrofą, tuojau pasiryžė sudaryti komisijas nuostoliams skaičiuoti ir nukentėjusiems pagalba įteikti.

Apytikriaus duomenimis, Joniškio valsčiuje audra padarė apie 380.000 lt. nuostolių, Papilės valsčiuje — apie 400.000 lt. Kituose valsčiuose nuostoliai dar tebeskaiciuojami.

Iš kitų šaltinių gautomis žiniomis liepos 2 d., nuniokotose vietose buvo kiles potvynis. Ištręps ledų vanduo visą apylinkes padengė storu sluoksniu. Neaplenkė nei aukštesnių vietų. Kai kur vanduo ėmė veržtis į tvartus. Ukiniškams teko smulkesnius gyvulius gelbėti.

CASAS
PERNAMBUCANAS
FLANELLA
NE BLUNKA

Liepos 7 dieną Kaune prasideda baltijo valstybių konferencija.

Kaip jau pranešta, birželio 25 dieną Lietuvos vyriausybė Latvijai ir Estijai įteikė savo pagarsėjusį memorandumą, dėl šių trijų valstybių glaudesnio bendradarbiavimo ir politinės sąjungos įkūrimo. Apie patį memorandumą, jos sutikimą Latvijos ir Estijos šlovėsiuose ir jo turinį jau buvo rašyta.

Šiuo laiku Kaune jau gauta tikrų žinių, kad liepos 7 dieną čia prasidės Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių oficiali konferencija dėl kalbamame memorandumo iškeičių klausimų. Lig šiol Latvijos ir Estijos vadovaujantieji siuoksinai ir memorandumui ir artimesniam šių trijų valstybių bendradarbiavimui pilnai pritarė.

Latvių spauda praneša, kad latvių vietoje konferencijoje atstovaus Latvijos užsienio reikalų viceministeris Munters. Kas atstovaus Estijai, tuo tarpu dar nežinoma. Visos trys valstybės reiškia vilties, kad ši konferencija į pasiekės ir memorandumo iškelto mintys galės būti įgyvendintos, nes paskutiniuoju laiku visoms trims valstybėms grėsia nemažas pavojus iš jų didžiųjų kaimynų, ypačingai iš Vokietijos ir Lenkijos pusės.

Tsb.

Lietuvos ekonomikai žygiai prieš Vokietiją.

Pradėjus Lietuvai aktinę kovą už savo teises Klaipėdos krašte, ir pradėjus tarymą tuo krašto priešvalstybių vokietininkų partijų vadų tarymą, Vokietija už tai Lietuvai keršyda man prieš ją griebsi ekonominių spaudimų. Mat Vokietijai tuo tikėsi, pasiunkinti krizės laikų suvargintą Lietuvos ekonomiją gyvenimą ir sumažinti eksporto galimumus, tuo priverčia Lietuvą atsiskaityti nuo savo teisių ir teisių reikalavimų Klaipėdos krašte. Tačiau Lietuvai kovą už savo teises suprato ir tikamai įvertino kitos didiosios valstybės, kaip Prancūzija, Anglija, Sovietų Rusija ir t. t. Jos daugiau atidarė savo rinkas Lietuvos ramiui, kurios ankščiau Lietuva eksportuodavo į Vokietiją.

tuodavo į Vokietiją.

Lietuva čia irgi nenusimė. Jos atitinkamos įstaigos dabar skubiai ruošia visą eilę priemonių, kuriomis bus atsakyta į vokietijų ekonominius spaudimus. Nusistatyta nei vienos licencijos vokietikoms prekėms įvežti į Lietuvą. Taip pat bus nustatyti tam tikri leidimai toms Vokietijos prekėms, kurios lig šiol į Lietuvą laisvai patekdavo. Atitinkamos Lietuvos įstaigos žaunamai nusiekundimai ir pageidavimai, kad panašios vokiškų prekių varžymai būtų neatidėliojant įvykdomi.

Taip pat Lietuva nenusimė ir tada, kai vokietijai visiškai uždėre lietuviškų prekių tranzitą per Vokietiją į kitas valstybes. Lietuvos vyriausybė jau pasisekė tranzitą pсуkti kita kryptimi per kitas valstybes, iš kurių jau gautos atitinkamos sutikimas, o iš kai kurių, kaip Belgijos net nemažos lengavos. Tuo būdu Lietuvos eksportas dabar eis daugiausiai jūros keliais į įvairius uostus, o iš ten į paskyrimo vietas.

Kalbama, kad net lenkai neoficialiai d. vė suprasti, kad jie niekuo noru sutinka praleisti mūsų prekes tranzitu Lenkijos geležinkeliais, nereikalaudami jokių atlyginimų. Tačiau ar ši sutikima Lietuva priims, kol kas dar nežinoma.

Paskutiniuoju laiku Lietuvos vyriausybė padarė atitinkamą žygį kitose valstybėse, kad jos primum didesnių prekių kiekį iš Lietuvos. Šios pastangos Lietuvai gražiai pasisekė ir iš kai kurių valstybių jau gauti teigiami atsakymai. Reikia tikėtis, kad Vokietijos vidaus rinkos nustojimas bus konmen suotas kitomis šalimis, kurios nuo dabar pradės daugiau prekių įsivežti iš Lietuvos. Tuo tikslu gal būt netoliuioje ateityje tarp Lietuvos ir atitinkamų valstybių prasidės platesnės ekonominės derybos.

Nors Vokietija yra ir dramblis prieš Lietuvą, tačiau maža Lietuva nieko nebedama atkakliai kovoją už savo ir daugelio mažų valstybių tautines teises.

Tsb.

Lietuvos eucharistinis kongresas pasibaigė.

Birželio 29, 30 ir liepos 1 dienomis Kaune buvo pirmasis tautinis eucharistinis kongresas, atgijo ir vagių pasaulis. Tos rūšies gastro

miš Kaune buvo pirmasis tautinis eucharistinis kongresas. Į jį iš visos Lietuvos ir užsienio suvažiavo apie 100.000 žmonių. Tarp jų buvo arti 1000 dvasininkų. Kongrese dalyvavo Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona, Arkieyskupas — Metropolitas Juozapas Skvireckas, visi Lietuvos vyskupai, ministras Riis, Danco vyskupas ir vysk. Petras Butys.

Kongresas prasidėjo birželio 28 dieną pavakary Kaune, Arkieyskupo katedroje. Svarbiausiu kongreso punktu buvo keartinio akmens padėjimas ir pamatu pašventinimas naujai statomos Prisikėlimo bažnyčios kuri bus simbolis Lietuvos nepri lausomybės afgavimo ir kuri ateiityje bus laikoma lyg ir tautiniu Lietuvos panteonu. Pamatus pašventino ir kalbą pasakė Arkieyskupas — Metropolitas Skvireckas. Taip pat ilgą kalbą pasakė ir Lietuvos Prezidentas Smetona. Paskui buvo didelis vaikų paradas.

Birželio 30 dieną vakare buvo įs pūdinga, tyvil aktinė eiseną. Joje dalyvavo apie 60.000 žmonių. Dieną įvyko eucharistiniam kongreso dalyvaujančių organizacijų paradas, kurį priėmė Lietuvos Prezidentas ir dvasiška vyriausybė.

Liepos 1 dieną buvo iškilmingos pamaldos, didžiulė eiseną per miestą ir Baziliką, kur įvyko pats kongreso uždarymas. Kongresą uždarė Arkieyskupas — Metropolitas Skvireckas.

Kiekvieną kongreso dalyviniams buvo skaitomos paskaitos tikybiniams klausimais.

Birželio 29 — 30, liepos 1 dienomis Kaune buvosi pirmasis tautinis eucharistinis kongresas, atgijo ir vagių pasaulis. Tos rūšies gastro

Tsb.

Ir jie „važiavo“ kongresan.

Ryšių su nepaprastu žmonių suplodimu į Eucharistinį kongresą, atgijo ir vagių pasaulis. Tos rūšies gastro

G. Steinhaueris

Kaizerio špijonas.

(tąsa)

Į piktus kitų, čia susirinkusių iš gerti žmonių žvilgsnius jis tik nuodavo ranka. Išstūtinęs vieni gorkštinius alaus bokalą, jis pasilenk ant stalo, valandė žiūrėjo į mane savo siauromis akimis, kuriose buvo galima pastebėti tuštybę ir pikto džiaugsmo atspalvį, dešinę ranka nuleido į kelnų kišenę ir, vis neatitraukdamas akių nuo mano veido, padėjo priešais save ant stalo bronzinį medalį.

— Ar taušta žinai, kas ta yra? — paklaus jis triumfuojančių balsu.

Kai aš atsakiau, kad turis būti kažkoks medalis, jis nutvėrė mane už rankos ir tarė:

— Tai yra medalis, kurį duoda Anglijos jūrų vadovybė, jel gerai išlaikomi locnano egzaminai. Tokiu būdu aš galiu vairuoti kiekvieną laivą. Tik pagalvokite tamsta, — kalbėjo jis toliau, — itikius karui ar galiu labai patarnauti kiekvienai su Vokietija ka naujančiai valstybei. Karo laivus galiu saugiai nuresti net į pačias Vokietijos upes; paimek kad ir į Helgolando dalą — gudrios galvos ir priyru sios rankos vairuojamas laivas gali užimti tokią poziciją, iš kurios taikiai armotų ognis tuoj gali paversti salą didžiuliu laužu. Papasakok tamsta tai savo viršininkams — už gerą atlyginimą padarysiu visą.

Vos susilaikydamas nuo jokio klausiančio to «pasyru puodo» karštos kalbos; man atrodė, kad jis mėgo daug kalbėti ir didžiulius savo sugebėjimus ir locnano medaį.

Dar kartą pakartojęs mūsų susitikimo datą ir vietą, atsisevėkiau su Fridriku.

Grįždamas vienu prekybos laivą via Haaburgan, veltui lauzian kalva norėdamas atspėti ar Helgolande Fridrikas šnipinėja tik vienas, ar ten yra visa kompanija tokių žmonių.

Pamažu silnko savaitės, ir art jo pasimatymo su Fridriku terminas. Gyvenau kasdieninį gyvenimą Potsdamo dirbdamas nuovadoje, dažnai sutrukdėmas įvairių dienos įvykių, kurie, pa ygiuos su tuo, kas turėjo įvykti, atrodė vien niekai.

Pagaltau, kelias dienas prieš sutartą su helgolandiečių datą gavau nuo jo laišką, rašytą Kiolne; Fridrikas prašė atsiųsti pinigų kelienei.

Pasūnčiau net dangian, kaip jis prašė.

Pasimatymo dieną, jau nuo dešimt valandos sėdėjau Princesės kavinėje laukdamas Fridriko.

Apie dešimtą atėjo jis nešinas ilgu į didelę suriestu popieriu. Sunku buvo jį bepažinti — taip elegantiškai buvo apsirengęs; ant žvilgančių lakier-

kų nebuvo galima pastebėti nė vienos dulkelės, tamsios kelinės gražiai laikė kait, s, švarkas galėjo, lyg apsiutas, baltas, kaip sniegas kaklarys, rūpes tingai nusuksta barzda, plaukai auštin sukuoti. Odinės pirštinės, skrybėlė ir leovra lazdele padavė prisitariusiame avines tarnautojų, o pats atėjo tiesiai prie mano staliuko.

Pažiūrėjau į savo apdėvėtus drabužius (buvau apsirengęs, kaip gyvulių pirklys dadas Jeuzenas) ir pagalvočiau, kad jam geriau priitukti mokėti man, o ne priešėnai.

— Žiūresim, kas bus toliau — galvoju pasikeidamas paselkinti helgolanditį.

Pradžioje jis atrodė trunūj neruovotas padavė man suryniota popierį ir prašė kiek galima greičiau atnešti pinigų, nes jis dar šlandien noris iške baisti.

Kartu papusryči.ves. pusėniam popierį ir išėjau; suprantama, ne pas atušė, bet į generatinį štabą. Tenai brazilniai buvo nuodugniai ištirę, perkaitytos pastabos bei aprašymai.

— Durbas nebogat atiktas, o svarbiausia, atitinka tikrovę, — konstatavo vienas inžinerius — ekspertas.

Gavęs penkeliems šimtam svarų čekį, surįžau kavinėn. Vos tik įėjau į salę, jis pakilo nuo staliuko ir potekon pasitiko mane ir apipylė klausimais:

— Ar turi pinigų? Kur pinigai? Kur pinigai? —

Kai parodžiau čekį Fridrikas kiek nustranino, bet prašė tuojau skubėti

lierių buvo atvykę net iš Vilniaus ir Rygos. Tris šios rūšies garsonybes kriminalinei policijai pavyko išaiškinti ir suminti.

— Jau ankščiau buvo rašyta, kad kova mėnesio viduryje Klaipėdoje pas laptinai dingo vietos teismo vachmistras Jasutis. Vedant tardymą nustatyta, kad jį užžūdė Klaipėdos vokietininkų partijos nariai, tes pačios partijos, kurioje aktinai dalyvavo ir pats Jasutis. Jasutis nužudytas politiniiais motyvais. Vyrantiesi Jasutis nužudymo kaltininkai ir dalyviai jau suminti ir prisipažino, kad jie tą mekingą darbą yra įvykdę. Kaltininkai prisipažino, kad jie Jasutį nužūdė, gavę iš Vokietijos naciona socialistų įsakymą ir už tai iš tos pačios Vokietijos jie gavę 10.000 litu. Kai kurie šie nusikaltėdai iš Lietuvos pabėgo į Vokietiją.

Tsb.

Buvęs Lenkijos ministeris pirmininkas pulk. A. Prystoras, Kaune paviešėjęs apie savaite laiko, per admi nistracijos liniją nuvyko tiesiai pas Lenkijos diktatorių Pilsudskį ir jam išdėstė savo patirtus įspūdius Lietuvoje. Toje Pilsudskio ir Prystoro konferencijoje taip pat dalyvavo ir Lenkijos užsienio reikalų ministeris pulk. Bekas. Kalbama, kad jie svarstė su Lietuva susitaikymo galimumus. Ko Prystoras laukėsi Kaune lig šiol viešai nieko nepranešama.

Tsb.

Birželio 29 dieną suėjo lygia-dvieji metai, kaip Kaune po neilgos ligos mirė lietuvių tautos atgimimo dainiuo Maironis. Šios sukaktuvės vietoje Lietuvoje, o ypačingai Kaune buvo pla čiai paminėtos. Tuo tikslu įvairios organizacijos suėukė specialius susirinkimus, kuriose pagerbtas didysis dainius. Lietuvos spauda taip pat pageri bė Maironi sukaktuvių progą įsėvėsdam a cilė straipsniu.

Tsb.

bankar paimti pinigų.

Bankas ejoje abu kartu. Prie kampo Mūrų — Leipco gat vių netikėtai mirėjo prie modyvųjų trys aukšti vyrai, parodė kriminalinės policijos ženklus ir paklausė mūsų pavardžių. Jas sožinoję pasaukė vežiką; turėjo laipti «brėkton», kuri pasuko nuo vados į uk. Apie bet kokį pasipriešini ują nebuvo kalbos.

AFORIZMAI.

— Tas vertas pasitikėjimo, kas dang nežadėdamas, viską ištesia.

— Menkai šių laikų žmogaus sie loj užgeso visos ugnys; jos tamsoj ne tik Dievui nėra vietos, bet ir stabai pasidarė aukšta.

— Juo daugiau žmogus žino ir supranta, juo daugiau turi pergyventi moralių kentėjimų, liūdnuo ir vargu.

— Žmogus yra laimoi sutvertas, ir laimė yra visų jo veiksmų tikslas.

— Didėji žmonių laimėjimai pasiekiami no raumenimis, bet didžiomis mintimis ir jausmais.

— Sreikas kūnas nėra tikras pagrindas sielos sveikatai, nes yra žmonių turinčių vėra stipno kūno labai stiprią dvasią.

Kaip buvo atstatytas Schreiberis.

«Sekmadienis» patyrė kai kurių smulkmenų, liečiančių buv. Klaipėdos direktorijos pirmininko dr. Schreiberio atstatydinimą. Atstatydinimo aktas jam buvo įteiktas gubernatūros rūmuose po to, kai jis pat. atsisakė pasitraukti kaip netinkamas tai vietai. Dr. Schreiberis paskirta policijos priežiūra, nes yra rimto įtarimo, kad pačioje direktorijoje, kurioje yra nelegalios neamininkų partijos narių, buvo stiprus hitlerininkų židzas.

Zaleskis žada atvykti į Kauną.

Tenka patirti, kad rugpjūčio mėnesį rengiasi atvykti į Lietuvą grupę lenkų kultūrinį veikėjų, tarp kurių bus ir buv. lenkų užsienio reikalų ministro Zaleskis.

Tribunolo išaiškinimas dėl testamento.

Vyr. Tribunolas išaiškino, kad prieš testamentą sudarymo turi dalyvauti nemažiau kaip trys liudininkai.

Sudegė pusė Ankitadvario.

Birželio 29 d. sudegė didesnė pusė Ankitadvario miestelio. Ugnis suaukino 21 gyvenamą namą. Tą pačią dieną kilo didelis miško gaisras Palemono miške.

Lietuvos karo lėktuvai išskrido aplink Europą.

Birželio 25 d. 10 val. ryto išskrido iš Kauno aerodromo Lietuvos karo aviacijos lakūnai su trim lėktuvais į kelionę po Europos sostines. Lėktuvų eskadrilė vadovauja karo aviacijos viršininkas pulk. Gustaitis.

Pirmuoju lėktuvu skrenda pulk. Gustaitis ir majoras Namikas, antruoju lėktuvu kap. Liorentas ir leiten. Marcinas, trečiu lėktuvu leiten. Mikėnas ir mechanikas Rinkevičius.

Skridimo tikslas pažarsinti Lietuvos aviacijos pasiekus laimėjimus ir pačią valstybę svetimose kraštuose.

Leit. F. Vaitkaus patyrimas ir gabumai.

1918 m. į Californijos miestą Riverstide atvažiuoja jaunas vyras. Nuėjęs į armijos stovyklą, pareiškia norįs įstoti į armiją. Norėjo tuojau įstoti į aviacijos korpusą, bet sužino, kad karveiviams duodama pirmenybė, ir todėl nutaria tapti karveiviu.

Netrukus jį matome maršuojuant su karabinu ant pečių. Pabuvęs kiek pusiimkū tarp, įstoja į aviaciją. Marš. aerodrome, Californijoje, pradeda skraidyti.

Tas jaunas vyras — leitenantas Feliksas Vaitkus, naujasis „Lituanicos II“ valdytojas, kuris dabar stipriai rengiasi žygiui, kurį žada įvykdyti liepos mėnesį.

Gimė 1907 metų birželio 20 d. senajame Bridgeporte, Chicagoje. Ten jo tėvas tuo laiku turėjo „pumerio biznį“, jaunasis Feliksas pravojo lankyti mokyklą.

Pirmas kelionės tarpas Kaunas — Stokholmas (Svedijos sostinė). Pulkin. Gustaitis pareiškė išskridamas, kad jei skrendant į jūrą nebūsią labai didelių priešiškų vėjų, tai skris tiesiai nenusileidami. Iš Kauno į Stokholmą yra 720 km. Jei bus didelis vėjas, tai nusileis Palangos benzino papildyti. Tą kelionę padaryti tikisi per 3 su puse val. Lėktuvai nenusileidę gali skristi 900 km. Didžiausias greitumas per valandą 300 km.

Kelionė eskadrilė užtruks ilgesnį laiką ir padarys daugiau kaip 10 tūkstančių km. Apie ankys žymesnes sostines išskyrus Berlyną ir Varšuvą.

Lėktuvai yra paties inž. pulk. Gustaitis konstrukcijos. Motoras 500 arklių jėgos. Padaryti Lietuvos aviacijos dirbtuvėse ir vadinais «Ambo IV». Tokiu lėktuvu pulk. Gustaitis pernai darė kelionę po Pabaltijo valstybes.

Jau yra atėjusios žinios kad eskadrilė laimingai perskrido Baltijos jūrą ir nusileido Stokholme.

Mokytyis sekėsi. Apsiginklavęs pirmuoju diplomu, įstojo į Lindblom mokyklą, kurioje mokėsi apie dvejus metus. Po to persikėlė į Parker mokyklą, iš kurios išėjo studentas, prisiruošęs parodyti universiteto profesoriams, ką ištuvis gali.

Ir įstojo į Chicago universitetą. Mokėsi iki 1928 metų.

Per aštuonis mėnesius jaunas Feliksas rausėsi po knygas, skraidė, arėdė motorus, kad vėl juos sudėtų, kartais nupiešdavo nuo lėktuvo sparnus, kad po badria instruktoriaus akimi veļ juos ozdėtų. Kursus pabaigė su pasižynejimu.

Aviacijoje yra pradiniš mokyklos ir aukštieji kursai. March mokykla, kurioje leit. Feliksas Vaitkus lankė Californijoje, buvo pradinė, o Kelly — aukštesnė aviacijos universitetas. Studėnas, baigęs March mokyklą, yra lakūnas. Kandidatas, noris įstoti į Kelly mokyklą, turi būti lankęs bent dvejus metus universitetą, tad Vaitkaus studijos Chicagoje universitete nenuejo niekas.

Įstojęs į Kelly mokyklą, jis nėra paprastas „kadetas“, bet jau antras leitenantas.

Skraido dideliais lėktuvais, skraido mažais. skraido sunkiais ir lengvais. Kada juodo skraidyti su tais įvairios rūšies lėktuvais, tik tada Vaitkus pradėjo valdyti „pursult“ lėktuvus, — po dabaini patatytus priešų vijimui. Tai sunkiausiai suvaldomas lėktuvus, nes yra greitas, labai greitas, reikalaujantis žaltų nervų, greitos orientacijos ir nė mažiausio krislelio baimės iš lakūno pusės.

Skraidymas visokio tipo lėktuvais leit. Feliksui Vaitkui suteikė patyrimo, kuris reikalingas prie „Lituanicos II“. Armija, baigdama lakūnus lavinti, būti nei reikalauja, kad jie mokytų ir vieno kio ir kitokio tipo lėktuvus valdyti, tik išimti daro su „pursult“ lėktuvais. Tos rūšies lėktuvams skiria tik tuos lakūnus, kurie išsiskiria iš tarpo kitų

drąsa, žaitu krauju ir gabumu. Vienas tų parinktųjų ir buvo mūsų Feliksas. Bet nepasitenkino jis tuo. Kope dar aukščiau ir netrukus buvo paskirtas viso „pursult“ lėktuvų skvadrono vadovu.

Baigęs Kelly mokyklą, leitenantas Feliksas Vaitkus buvo atsiustas į Selfridge aerodromą Mt. Clemense, Michigan valstijoje. Čia 1931 m. baigė mokslą ir išėjo į atsargos korpusą.

Būdamas rezerve, mūsų naujasis „Lituanicos II“ valdovas tęsė mokslą ir toliau. Taipgi ir kitus mokė. Kohler, Wisconsin, Zymans fabrikanto padedamas, įsteigė aviacijos mokyklą, o pats dirbo daugiausia prie eksperimentinių darbų. Modelavo naujo tipo lėktuvus, darė braižinius, statė lėktuvus. Jis gali pasigirti, kad jo statyti nuode liuoti greitieji lėktuvai užėmė pirmas vietas įvairiose lėktuvų lenktynėse. Tuo tarpu jis gavo ir mechaniko diplomą.

Ore išbuvo naučiau kaip 1.000 valandų, ir visas tas lakiojimas buvo ne vien paprastas aeroplano valdymas, bet sujungtas su lavinimais, su noru naują triuką pramokti, vienos, kitos konstrukcijos lėktuvo ypatybes patirti. Apskritai, tas skraidymas buvo planinis, sąvalgotas, ir jis atstoja kelių tūkstančių valandų paprasto skraidymo.

Tinkamas valdytojas „Lituanicos II“ bus leitenantas Feliksas Vaitkus, kada lėktuvais plisnos per Atlantį k.

BROLI-LIETUVI!

Neužmiršk, kad jau laikas atnaujinti «LIETUVIS» pranešimera 1934 metams.

Netilkęs to reikalo, neteksi geriausio savo draugo ir patarėjo.

Feljetonas.

Mikas Nevelejs.

Laimė maiše.

(tąsa)

— O kad tave kur viečiau! tikte lėjo ant manęs redaktorius, kas tu čia padariai?!

Žiūrėk, asile, čia trūksta dvejų raidžių, žiūrėk, ten rėdės atvirkičiai su d'otes! Klībasą moki vaugyti, o raidžių nemoki rinkti! — Nėpykite, ponas redaktoriau, kas čia tokio, kad dvejų raidžių trūksta, užtai, žiūrėkite, kitam straipsnely aš net tris rades viršaus įdėjau. Del atvirkičių raidžių irgi aš uža bėda, — kas mokės skaityti tas viską supras — mėginau pasiaiškinti.

— Žiopyt tu! Tu man visą laikraštį sugadinai! Tik tuoj išmėzgok grindis, užliko lovas, sutvarkyk kambarį, o ryt eisi laikraščiui plautiui.

Ne, po šimts kalakutų, ko susilaukia, net kambariniu prisineina būti. Bet ką daryti, dirbti reikia. Aptvarkiau kambarį ir besibastydamas iš kambario į kampa praleidau subatos dieną. Ant rytojaus, labai anksti, mane priklėlė, davė puoduką kavos, suriėo apie 20 kilų laikraštų ir davė instrukcijas: — «Paimk šiuos laikraščius, išnešiook po visus rajonus po 20. Nunešik į vaistingai ant Josė Paulino ir atnešk vaistų. Štai butelinukas ir receptas, ir žiūrėk, man, kad neparsinešum atgal nei vie no laikraščio, nes kitaip liksi be duonos».

Susidėjau laikraščius į maišelį ir išdėmiau į visus rajonus. Pirmiausiai užtekau į vaistingą, pažiūau 20 ekzemp. ir paprašiau vaistų. — «Kokių vaistų nori?» užklausė vaistininkas. Aš čiupė čiupė į kišenius, o receptas kai ugnų sudegė ir gana. Norandu, sakau, recepto, gal kur nors išmėčiau, ar kas nors ištraukė.

— «Tai gal žinai nuo kokios ligos ir kas tau tamsai skauda?»

— Man tai niekas neskauda, bet vaistų prašė šio laikraščio ponas ir redaktorius. Kas jiems skauda, aš nežinau, tik mes vakar valgėme daug mar tadelės.

— «Ach, tiesa, gerai kad man priminiai, o aš jau žinau kokius vaistus jie visad perka». Ir vaistininkas paėmė iš manęs butelinuką, pripilė kokio tai alyvo, ir sakė kad tai esanti riciną tikrai ponams mačysianti.

Išidėjau vaistus į kišenę ir nudročiau prie šv. Antano bažnyčios. Manau, ten daugiau žmonių, gal greičiau išstargavosi, nes sekmadienį nesinorėtų tik sutemos trankyti. Atsisėdau palei bažnyčią ir pradėjau reklamuoti!

— «Liet. Aidas Brazilijoje!» Naujausios pasaulio naujienos! Pirkite, pirkite! Tik 300 reisu! Vamos, vamos, nes gali tuoj nelikti! Ei, darbininka ir darbininkės, palskityt savo organą! Bet kur tau, kas pirkš, rodosi kad nei

vienas 300 reisu neturi. Matau kad nieko nepėsiu taip garsiai blaudamas, reikia, sakau, pradėti verkiančiu balsu maldauti, gal kas nors ir pasigalės. Taigi, atkėiau pirmyn pluoštą laikraščių ir emiau dirbtinai verkėnti.

Nači, žiūriu, vienas senis grablojo jasi po kišenius Ačiu Dievui, sakau, jei jauni neperka, tai nors vienas senis gal nupirks bent tuziną.

Bet visai kas kita. Senis pristatėno prie manęs ir padavė man 500 reisu. Bet, sakau, čia dar trūksta 100 reisu. Už 500 reisu aš negaliu dvejų laikraščių duoti, nes man pačiam braun glau kamuoja.

Nenoriu, sako, vargšeli, aš tavo poperjaliu, nes šiukšlų turime ir namie; ink pusę milijio ir eik nusipirk ka nors užkasti, nes nevyktum, jei nebūtu aikanas. O kai pavalgysi, pasi-mėsk už mano, amžinatėsi, žmonos dušią. Gera bobelė buvo, kad jai Dievas duotų geriausią vietelę danguje.

O kad juos veimėli ir tuos laikraščius paimtu, jau mane žmones elgetą pradėjo vadinti.

O dar manau, kitas ir policija gali paaukšti, kad jaunas ir stiprus einu elgetanti: O su policija mažl juokai vyruti: ji būdą ir tarbanija į ubagų namą... Reikia, sakau, nešdintis kol dar nevetu. Ir pasikišė po pažasį savo kromelį, skubiai apleidau bažnyčios priegang.

Bet kur man tai punda laikraščių padėti? Redaktorius liepė nei vieno nepardav. Kad, sakau, perkūns būt su-

daužęs tą poperjū maišą ir kartu tokią praiektą mano laimė. Lešiu, manau, ir bet kurią krautuvę ir parduosiu visus urmo kibasams vintoti.

Jeįs į pirmutinę krautuvę pasiuliau: — «Gal reikalinga poperjū dēli viniųjimo? Aš atnešiau apie 20 klg. gerio poperiai ir stiprūs — į dantis įsikandęs nepriešpili, o beto, dar visai neskaityti, ka tik iš mašinos». Krautuvinikas perversė, peržiūrėjo ir pasiūlė 200 reisu už klg. Jei, sako, būtum atnešęs «O Estado de São Paulo», užmokėčiau po 400 reisu, o už tuos mažukus daugiau mokėti negalin.

Blogas giefetas, manau, nebūs nei 5 milijų tai tik man už vargą, o ponas už laikraščius nieko nelieka. Ne sakau, už tiek neduosiu, geriau aš tuoj atnešiu «O Estado».

Tuoj nuėjęs nupirkau vieną «O Estado», savojus sudėjau į vidurį ir grįžau atgal į tą pačią krautuvę. Štai sakau, jums ir «Estado». tik skubėkite sverti, nes pasiūtiškai neturim laiko.

Krautuvinikas pasvėrė viso 20 klg. ir 200 gr. apmokėjo 8 mil. ir aš greit sprukau pro duris lauk, kad apžiūrėjęs neatimtu pinigų.

Pats išo to didelio džiangsmo nepajutau kaip atsiduriau spaustuveje. — «Ar visus išpardavė?» — užklausė šeimininkas. — «Visus iki vieno, nni vieno neparėšiau bet užtai gerai pri-vargau, ir į ubagų namą katik nepakliuvau. Štai ir pinigai»

(b. d.)

Kaip irengta „Lituanika II“

Lėktuvus, kuriuos leit. Feliksas Vaitkus skris iš Amerikos Lietuon, bus taip įrengtas, kaip dar nebuvo nė vienas aeroplanas, skridęs per okeaną. Į „Lituanika II“ bus įdėti geriausi instrumentai, kokius iki šiol yra išradusi technika, su naujausiais jų instrumentų pagerinimais.

Pati „Lituanika“ yra labiausiai pasitikimios rūšies lėktuvas, kokį šian dien galima pasulyje gauti, toliam skridimui. Visi žinovai pripažįsta, kad tinkamesnio tam tikslui aparato, kaip Lockheed Vega, iki šiol dar nebuvo išrasta. Tokiu pat lėktuvu aplėko visa pasaulį Wiley Post ir Harold Gatty, o paskui vienas Wiley Post (skrido vienu laiku su Darju ir Girėnu).

Dabartinis „Lituanikos“ motoras turi jau apie 1,7000 valandų vartotą motorą. Tas motoras, žinoma, notin ka skridimui per okeaną.

Nuo pat pradžios Altaso-os planuose buvo pakeisti šitą motorą kitu, apie ką buvo viešai pranešta perkant aeroplaną.

Nutarta pirkti naują motorą.

Visai naujas motoras, SCI modelio, kuris be jokios abejonės tinka Altaso-os tikslui, kaštoja 6,40 dol. Tas motoras išvysto 545 HP („arklio jėgą“). Jį parduodama dirbtinai sutinka paimti dabartinį „Lituanikos II“ inžiną už 1,250 dol. Tokiu būdu už naują motorą teks pridėti 5,390 dol. Per kokias 10 dienų įsiai gali būti pristatytas.

Speciali ALTASS komisija vienbalsiai pasisakė už tai, kad būtų nupirktas naujas motoras. Jį vadovavo tuo supratimu, kad mūsų visuomenė Amerikoje ir Lietuvoje geidžia, kad transatlantinis lakūnas būtų šį kartą aprūpinutas 100% tobulu mašinu ir geriausiomis, kokias tik galima įpirkti, įtaisomis.

Gasolino tankai jau daromi..

Du pradedantieji tankai jau buvo įtaisyti į lėktuvo sparnus, kada įsiai dar buvo statomas Lockheed fabrike. Paprastai šitos rūšies lėktuvai turi tris gasolino bakus: vieną centre ir po vieną kiekviename sparne. Fabrikas įėjo į sąjarnus dar po vieną tanką, taip kad dabar „Lituanika“ turi penkis gasolino tankus, į kuriuos telpa 232 galionai.

Bet didžiausias gasolino kiekis turės eiti į naujus tankus, kurie bus įdėti į tą vietą, kuri dabar tarnauja kaip kambarys pasazieriams. Ten telpa 470 galionų skysčiuo, taip kad pilnai prikrautum lėktuvas telpis visą 702 galionai. Bus dar pridėtas ir naujas inuvas alyvai (jos reikės paimti ke lonel apie 10 galionų).

Naujoviškas propeleris.

Kita labai svarbi įtasis, kurią ALTASS nutarė duoti „Lituanikai“, tai — specialus propeleris. Įsiai yra toks kad lakūnas suig reikalau žali pakreipti jo sparną į vieną arba į kitą pusę. Aštresne kerte pakreipus propelerio brauną, įsiai smarkiau kabina orą ir sparčiai traukia lėktuvą.

Ši didelė kliūtis buvo nė vienos tragiškos nelaimės priežastis. Kai neroplanas yra prikrautas gasoliu ilgam skridimui, įsiai sveria tiek daug, kad jį sunku pakelti nuo žemės. Pirmą va sara dėl šitos priežasties vienas garsus italių lakūnas užsinaušė, bekildamas į orą New Yorko aerodrome, ir mūsų Darjus su Girėnu, kaip visi atsimena, tik per plauką išengė tokios pat katastrofos.

Tai k liūčiai nugalėti neseniai išrasti specialūs propeleriai su pakreipiama sparna. Jų, kiek žinoma, dar neturėjo iki šiol nė vienas lakūnas skridimui

per okeaną. Bet ALTASS nutarė jį įtaisyti „Lituanikai“.

Kuone visa jo nauja yra tik ke lioms minutėms, iki lėktuvas iškyla į orą, o jo kaina aukšta — apie 1,000 dolerių! Bet nuo tų kelių minučių gali priklausyti viso skridimo pasisekimas arba nepasisekimas.

Kiti įtaisymai ir instrumentai.

Iš stambesniųjų instrumentų, kuriuos leit. Vaitkus yra įgalotas tuoj pat užsakyti, galima paminėti „artificial horizon“ ir „directional gyro“. Jų pagalb lakūnas nustato skridimo kryptį, idant aeroplanas visą laiką būtų arti tos linijos, kuria lakūnas iš anksto užsibrėžia ant žemėlapiu, leidžiamasis į kelionę.

Reikės „Lituanikai“ taip pat sustiprinti „kojas“ (landing gears) kad ji nesunktu, kuomet bus pripildti jos dideli bakai gasoliu. Kiekvienas galionas gasoli o sveria 6 svarus. Septyni šimtai galionų sveria 4,200 svarų.

Reikės, be to, dar dvejetainį geru kompasų ir radio aparatą (už kokius 500 dol.) kuriuo galima priimti ir pasiųsti signalus laivams ir radio sotioms.

Tai taip bus įrengta „Lituanika II“ kuomet Feliksas Vaitkus šaus iš Dėdės Sarno žemės į laikinąjį Lietuvos sostinę Kauną.

Kronika.

ŠIS TAS JIS MŪSŲ KOMUNISTINIŠS „KULTŪROS“ VEIKIMO.

Neseni laikai, kai „Lietuvias“ psetebėjo „Kultūra“ esant grynei komunistinė organizacija, kuri bealibiškumo skruiste ir rūsio gausi tik ir varo komunistinę propagandą mūsų jaunimo mėnės tarpe. Žinoma, į tai atsiliepė visos komunistinės skruzdėlynas, komunistai per savo „M. Ž.“ ėmė „Lietuvį“ pūsti ir dėl formos „atšaukė“ savo stovėnus iš „Kultūros“ (nufeliksas akli dūmimas), net ir Dūkous, p šezadomas Prancūzijoje sudaryta socialkomunistine vienybe, mūšino „Kultūra“ ginti, bet greit paaužė apsirikeję.

Štai neseni „Kultūra“ stotė įvairiuose Šio Paulo rajonuose du garsius komunistines propagandas veikalus: „Spritakas“ ir „Caro nužudymas“. Kaip tai yra žinoma, abu tie veikalai yra be jokios meniškos vertės, bet nūst pripažinti ir Maskvos apybrautė kaip tinkamiausi taoms žuonims krsinti, skelbti klasių kovos obalsina ir eini ti bė ševiku barbarizma. Abu tie veikalai Maskvos nuroditi ir berianai pasaulinia proletariatai veltui visomis kalbomis.

Štai dar vienas įrodymas, jeien kai kas dar abelojo, kad „Kultūra“ yra komunistinė ir Maskvos omisuru diriguojama!

Čia nenorom kyla vienas klausimas. Kain žinoma, Brazilijj žuonės turi ir plačiai naudotis visomis laisvėms, kurių nė šešėlio nėra Societu Rn mis, kai tuo tarpu mūsen komunistai, kaip ir jų pranokėdai, l-bai peikia visą Brazilijos tvarka. Tad ir neteisai kartais laikas, kad juos iš to krašto šluos laukan. Pazyvensime ir pamaty stime.

Zelinietis.

FAZENDA BASTOS.

Šioje fazendoje gyvena beveik vie ni japonai. Yra taip pat ir nedidelis miestelis, kuriame randasi vatos fabrikas. Vatos fabrike dirba ir keletas lietuvii. Darbo šioje fazendoje beveik

visuomet yra. Dabartiniu laiku galima gauti darbo prie lauko darbų, kur paprastam darbininkui moka nuo 4 iki 7 milreisų į dieną ir duoda valgį. Valgis, žuonma, japoniškas — siplnas. Prie lauko darbų darbo yra dar kokiams 3 — 4 mūšesiams. Fazenda Bastos ant linijos Sorocabana, stotis Rancharia.

Klajūnas.

IŠ PORTO ALEGRE LIETUVIŲ GYVENIM..

Porto Alegre mieste gyvena nemažas skaičius Lietuvių. Čia lietuviai beveik visai neorganizuoti ir gyvena išsi blaškę po visą miestą. Prieš trejetą metų čia buvo susitvėrusi lietuvių draugija, kuri greitai žūgo, nes atsiradus kasoje apie 400 milreis pinigų, šios draugijos vadai ją išardė ir pinigais pragėrė. Dabar tie patys asmenys vėl suorganizavo kokią tai „kultūros“ draugiją, kuri vilioja iš žuonių pinigus komunistišliams paaukyti. Į draugijos valdybą įeina Pranas Mancevičius, Juozas Ceskauskas ir kiti, kurie auouoet iš žuonių surinkus pingus išauko, o savo reikalams.

Vienas iš tų komunistiškų A. Zauanakas, netojį po namus komunistinį šiamštapij „Mūsų Žodį“ ir silio pirkti, bet iš lietuvių jo beveik nieks nepirk, ir neskaito, tai šlapštapij dalina veltui, kad tik kas skaitytų, bet jį šiamštapij nė žiūrėti nenori.

Susipratusiems lietuviams reikėtų susiorganizuota į padorą lietuvišką organizaciją ir visai nesusiditi su apgavikais komunistišliams, kurie tik iš žuonių pingus vilioja. Mes Porto Alegre lietuviui turime vyti lauk iš savo tarpo žydbornus ir apgavikus. Turime smorganizuoti savo lietuvių organizaciją, kuri tarauitū mums patiems, o ne kažkokiems pasirdavėliams komunistišliams.

Lietuvis.

SKAUTŲ VEIKIMAS.

Liepos mėn. 14 d. prie Vila Anas tėsio D-ro Jono Basanavičiaus lietuvių mokyklos įakurė skautų būrelis. Lie

pos mėn. 18 ir 25 d. įvyko skautių ir paukyčiųjų susijos. 23 d. buvo skautų ir vilkiukų sueiga. Sueigose dalyvavo skautų vadas mokytojas Ed. Pažėra, kuris skautus mokio skautų programos dalykų, dainų ir žaidimų.

VYRESNIEJI SKAUTAI.

Liepos mėn. 19 d. „Lietuvio“ redakcijos kambary įvyko steigiamoji vyresniųjų skautų sueiga. Sueigoje dalyvavo 8 asmenys. Mokyti. Ed. Pažėra nu pasakojo vyresniųjų skautų tikslus ir veikimą. Visi, dalyvavusioji sueigoje, nutarė sudaryti vyresniųjų skautų būrelį ir leisti visą skautų programą, kad paskiau galėtų padėti ir vadovauti skautų organizacijai. Būrelio vadu išrinktas „Lietuvio“ redaktorius Stasys Vaucevičius. Toje pat sueigoje vyresnieji skautai nagrinėjo vilkiukų ir paukyčiųjų įstatus ir programą.

Liepos mėn. 25 d. vyresnieji skautai padarė antrą sueigą, kurioje nagrinėjo skautų įstatus, mokėsi nauzų risti ir pažaidė „Kimo“ žaidimą.

E.

VILTIEČIŲ VAKARAS VILA ANASTAZIJO.

Liepos 21 d. Moksos viltiečiai surengė gražų vakarą Vila Anastazijos Dr J. Basanavičiaus vardo liet. mokyklos saleje. Buvo pakartota, neseniai vadinata Mokoje 3 veiksnių drama „Ugninis Ratus. Vaidinimas pasisekė gerai. Kadangi pats veikėjas atvaizdojo broliū viltiečių gyvenimą po ledu ju prspadau ir ju kovas dėl savo laisvės, tai veikėlas publikai labai patiko.

Po vaidinimo buvo šokiai. Jauni mas linksmosiai gražiai ir tvarkingai. Publika buvo gana dang.

S. A.

AR JAU ATNAUJINAI PRENUMERATĄ. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENVIBIU!

JAUNIME!

Atsilankykite į Sporto S-gos „Lithuania“ Bon Retiro skyriaus rengiamus liepos mėn. 22 ir 29 d. (sekmadieniais). Lietuvių Namų saleje linksmus šokių

VAKARUS

GRŪJA LITHUANIEČIŲ STYGŲ ORKESTRAS.

Vakaro pradžia 7 val. pabaiga 12 val. nakt.

VISIEMS! MAZIEMS. JAUNIEMS IR SENIEMS!

Mokos Dr. V. Kudirkos vardo liet. mokykla 5 metų savo gyvavimo sukaktuvių progą š. m. rugpjūčio 4 d. š. štadienij, italių saleje, rua da Mooca, 508 rengia iškilningą, labai įdomu

Spektaklių -- Balių.

Programą išpildys šios mok. mokiniai lietuvių ir portugalų kalbomis. Bus suvaidinta vaikų scenos vaidzėliai „Dušėlės“ ir „Simas — Paukštrnagis“; mokinių baletas ir deklamacijos. Po to šokiai, žaidimai ir kt. Tat vis: nepraleiskite progos, nes galitės tės.

Griof stygų orkestras.

Vakaro pradžia 8 val. vak., pabaiga 4 val. ryto.

Pelnas skiriamas neturtingiems mokuliams šelpti ir mokyklos reikalams

Jaunimo skyrius

Ant. Vallakėnas.

Keliai ir priemonės.

Bendriausias bruožas žvilgterėjus į kelius ir priemones tautinei sąmonei ugdyti, tektų apsisoti prie šių svarbiausių mokykla, organizacija, spauda ir, pagaliau, gyvas žodis.

Tačiau šiuo atveju mes kalbėsime apie tautinės sąmonės ugdymą per organizacijas ir nuobresime gyvojo žodžio reikšmę mietaujanam uždaviniumi vykdyti.

Kiekvienas darbas tada tik puikiai nudirbamas, kada dirbama pagal iš anksto paruoštą planą, nuodugniai apgalvojus ir gerai pažinus darbo sąlygas, aplinkum, pasiekimų ir nepasiekimų priežastis. Lygiai tokio pat tikslingumo reikia ir organizaciniam darbe, lygiai tokio rimto pasirošimo, piningumo, sistemingo ir reikšmingo žmonių perauklėjimo. Juo labiau, kad tautinės sąmonės ugdymo darbe mes turime reikalą su nesąmoningais elementais. Nesąmoningas žmogus pirmiausia reikia mokyti išjudinti iš susnuodimo, reikia jam įkvėpti nepasitenkinimą esamaja būtimi ir tik tada, kada jam užkariuojamas jo dėmesys, kada jam sukeliamas tam tikras susidomėjimas patalpinami, aukštesniais reikalais, tada tikrai galima vykdyti tolimą programą, numatyta į auklėjimo planą. Tauti dėmesio atkreipimas į aukštesnų reikalų, į pasistatytą idėją, yra pirmutinis ir svarbiausias žmogaus sąmonės perauklėjimas. Bet tai yra ir sunkiausiai atliekamas reikalas. Čia nieko negali padėti bendras organizacijos centras išdirbtas veikimo planas, kiekvienas visuomeninis šiam reikalui turi būti geras psichologas, artimai susipažinęs su vietos gyventojų galvojimu, linkimais, papročiais Sakysime, turime aukštinti, žeminti ir suvalkiyti. Kiekvienas turi skirtingą būdą, charakterį. Lengviausiai duodasi įkalbamas aukštinti. Blogiau su suvalkioti, dar blogiau su žeminti. Su

valkiečiai turi didelę ambiciją, kur eina, eina apskaičiavę, kokios iš to jis turės naudos, o užsidarėlis žemintis jį nau nesprantamų idėjų pūriamą, j organizacines veikles reikalaujant kėlimą dažniausiai, mostelėjęs raaka, atsakys: vo kam mon to rek. O norint sistemingai veikti žmogaus sąmonę, būtina reikia jį traukti ir organizacinį darbą. Štai deku kiekviena organizacija daugiausia pasaukoja pastangų ir darbo verbuodama narius. Nieko tokio atveju nepaveiks, ar bent maža vaisyti duos nolaistūs kalbos bet įtikintojam apsu organizacijų reikšmę, paslaukojuo reikala, idėjų medį ir t. t. Betgi nieko nera bloo kas neiseiti j gera. Taip ir su mirtima žmogum. Tad visai pateisinama organizacijos taktika verbuojant narius išnaudoti žmogaus silpnybes. Pajras čiausia pas mus vartojama priemonė — pramogų kėlimas. Bet to per maža. Kiekviena parapija turi savotiškų tradicinių švenčių. Jas irgi reikia išnaudoti organizacinei propagandai.

Pavyzdžiui, Zarasų apskrityje pavadinamų metėšos (maisto, sukulinio) laiku, išsidėmus daug įvairių tiuvių šeimų, jų vietose buvo įkurdinti rusai. Rusai iš dalies susimėšė su lietuviais, tačiau jų vaikų vaikiai dabar nė neatsakytų, kurios jie tautos. Daug tačiau save laiko rusai, nes yra provoslavų tikėjimo. Tie rusai kiekvienu metu rugilūčio pradžioje Zarasuose švenčia savo šventę. Šventės metu būna lenktynės, mergų vogimas ir kt. Kodėl, sąkysiu, jauna tautai negalėtų į tos šventės programą nepabandyti įnešti savo daly? Iš pradžių pasiektyti vieną kitą smulkmeną, o vėliau visa šventė galėtų tapti lietuviška. Be to, lietuviai tautoje yra daug bendrų tradicinių švenčių, į kurias jaunalietuviai turėtų stengtis įnešti gražių naujovių. Visu tuo

organizacija nesąmoningą žmogų kartais nuo karto verčia pagonivoti apie organizacijos reikšmę, atkreipiamą jo dėmesį ir, pagaliau, jis turite jį savo tarpe, kurio sąmone jau planingai galima ugdyti tautine, lietuviška liukme.

Nesąmoningų narių traukimo į organizacinį darbą nereikia palninti su tais, kurie ankščiau yra aktyviai dirbę kitokio ideologinio nusistatymo organizacijose. Tačiau tu, vadinamų perbėgėlių, klausimo neliesdami, pastebėsime kad netikslu yra j organizaciją įtraukti per daug nesąmoningų narių. Nes nesąmoningasis elementas žymiai ap sunkina organizacinį darbą; jį sulėtina, išbiško. — Sakoma, kad tu tinginiai trečią darbuotųjį tinginiu padaro. Tad šiuo atžvilgiu organizacijos vadai turi išaukti tik reikiamą aktyviųjų ir naujų narių pulkavysvyrūna.

Itaukus j organizacijos narių tarpe, reikia stengtis, kad kiekvienas narys įstautų, jos jis yra būtina tai organizaciniai reikalingas. O jis įstautų tik tada, kada turės konkretų (apčiuo piamą) darbą. Čia iš viso iškyla reikalas organizacijoje turėti konkrečią darbo programą. Tas darbas negali būti atitruktinis, abstraktus. Kalbos, paskaitos, mitingai gali tik paskaitinti prie darbo, bet jų klausymus d r nūra darbas. Ogi mūsų organizacijų veikime šiuo atžvilgiu bene dažniausiai nu stiedama. Netarėjimas konkrečios programos, neturėjimas organizacijoje darbo (kaip keistai skambai), gal bet, bus tiesioginė organizacijos vadovybės kaltė.

Pats veikimas, dinamiškumas jau ugdo žmogaus sąmonę, sakyčiau, „šprovuokuja (išsukta) jame gūdinėsis įgas, kurių jis, nedaivnuodamas organizaciniame gyvenime, niekad nebūtyt pajutęs ir niekad nebūtyt supratus jį prasimės.

Kiekvienas žmogus, gimęs tautoje savo prigimtai atsiučė jį pasauli tam tikrus linkimus. Kiekvienas tautietis instinktyviai jaučia savyje kažką, kas jį lygi ragina didesniems žygiams, didesniems ir prasmingesniems dar bams, negu rūpinimuisi savo asmens būviu. Bet visa tai: ir linkimai ir meliė glantajan kraštai glūdi jo pasąmone.

je, žmogus nežino tų jausmų prasmės ir nesuvokia kilmesnio savo paskyrimo, tautoje. Tik organizacijoje dirbdamas jis visa tai turi progos išsiaiškinti.

Bet nesąmoningas žmogus, taigi ir nesąmoningas organizacijos narys, visados linkęs pasiūkti nevelius ir abejingas.

Tad yra gyvas reikalas organizaciniame veikime kiekvieną darbą grįsti idėjinu pagrindu, ir stengtis nušviesti kiekvieno mosto tikslą ir prasmę. Juk jeigu mes norime, kad jis imtųsi to darbo dirbti, jeigu mes norime, kad kiekvienas lietuvis aukotųsi savo tėvų nes gerovė, jos idealams, reikia, kad jis žinotų, dėlko, būtent, jis turi aukotis, dėlko tiems, o ne kitiems idealams jis turi tarnauti.

Todėl ir kelisimėms vakarams veikalų parinkimas, ir laikymo įvykių paskaitų temos ir visa kita turi eiti tam tikra tvarka, hierarchiškoje eilėje susitayta.

O dažnai gyvenime atsitinka, kad vienama susirinkime skaitoma paskaita, pav., „Auros“ reikšmė lietuvių tautai, o vėliau seka paskaita apie „Aušra“ ir jos atsiradimo priežastį. O turėtų būti kaip tik atvirkščiai.

Arba su vakarų kėlimu. Imasi, sakysiu, kuriame sočiūje pastatyti „Nuodėmingą Angelą“. Kaimiečiui nei to veikalo idėja, nei turinio prasmė ne suvokiama. Tokios pastangos, žinoma, neduos nė kokių vaisių. O pastatyk „Aušros sūnus“. Žiūrėtojai prabėgęs pro akis visus knygnešius laikotarpis, žiūrėtojas viską supras ir turės pavyzdį iš ko pasimokyti. Nusisėkęs pasta tymas j, kad ir nesąmoningą, paskaitins pnašiusis žygdarbiams.

Mūšianos mūsuose ir ekskursijos. Bet ir jos turi turėti savo prasmę ir tikslą. Sakysiu, nuveik aukštaitį pažiūrėti Štarjos kalno. Kalnas kaip kalnas — pasakys. Bet papasakok jam to kalno istorinę reikšmę, primink didesnius poetas, rašytojus, tą kalną apdainavusius — kiekvienas ekskursantas sutiks, kad kelionė ne veitai vargta.

(b. d.)

I. Pirmoji kelionė aplink pasauli.

(tęsa)

Mat, bornejiečiai buvo nužudomai ir kitus laukinius savo kalnybas laikė stabmeldžiais ir su jais karjau davo. Bet kaip ten buvo šį kartą — kas žino?!

Iš Borneo ispanai nuaplaukė į kitą didesnę salą. Ten 40 dienų taisėsi laivus, o paskui nuaplaukė toliau. Kad ir apsitairė, apsilpė ispanai laivus, ta čia kasdien jie visi labyn šlijo. Todėl teko sukursti grįžti atgal. Ypatinai vienas laivas ėmė irti. Teko vėi sustoti Timoro saloj ir jis taisyti. Timoros salos radžia ispanus priėmė valdingai. Kiek įkalbėjus, radžia sutiko būti ispanų kurailiaus globojamas. Taisai radža valdes kelias Molukų salyno salas. Tose salose gausiai augė medžiai tiekį visokio maisto. Taip antai, augęs ten sagos medis, iš kurio šerdies buvo daroma duona. Ta duona mitę visi gyventojai. Buvę šilkmedžių, mės katinų riešutų, pipirų, kamparo medžių ir kitokių.

Sustojus saloj, buvo susaukta taryba, kuri nutarė vieną apgėdusį laivą palikti taisyti, o kita prikrautą maistu siųsti į Ispaniją. Jo vardu buvo parinktas Elis Kanas. Su tuo laivu — „Viktorija“ — išplaukė 53 ispanai ir 30 laukinių, o kiti 54 ispanai liko Timoro saloj apgėdusio laivo taisyti. „Viktorijos“

laivas atliko dar kiek salų ir pasirinko reikalingų ir brangių daiktų. Tačiau Malakos jūsuosėj apieškė nes įspanai bijojo susidurti su portugalais. Labiau apliekięs Malaką, Elis Kanas išplaukė į salą jūrą ir nuaplaukė toliau.

Beplaukiant ir taisai laivas apgėdo. Bent keliose vietose ėmė sunkintis vanduo. Daugelis jūrininkų reikalavo sustoti taisyti laivą ir pasirūpinti maistu. Bet Elis Kanas nutarė vėliker čia nesustoti, bijodamas ptekėti į portugalų nagus. Gegužės mėn. 6 dieną ispanai apliplaukė Vilties škyšulį ir jau tikėjo į laimingai parkeliauti namo. Tačiau dar daug nelaimių būta prieštais.

Maistas beveik pasibaigė. Visas valgis bebuvo tik ryžiai ir vanduo. Ir kai liepos mėn. 9 dieną laivas pasiekė Žaliojo Razo salyną, — jūrininkai jau beveik mirte mirė badu. Elis Kanas sustojo ties viena sala ir nusintė jūrininkus maisto. Kadangi sala priklauso portugalams, tai siūsdamas įsakė neprasiartinti, kad jie plaukia iš Molukų salyno, o sakyti, kad laivą andra atblokusiu nuo Amerikos Žemyno. Tačiau vienas jūrininkas ėmęs ir prasiartė, kad jį laivas esąs vienintėris išlikęs Magelano laivas, kuris grįžtas į Europą. Tai išgirde, portugalai tuojau ėmė ruoštis pulti ispanų laivą. Elis Kanas visa stebėjo iš savo laivo. Pamatęs, kad portugalai taisosi jį pulti,

jis tuojau įsakė tiesti bures ir plaukti. Tie 13 jūrininkų, kurie buvo nneję maisto, taip ir paliko portogalių saloj. 1522 metų rugsejo mėn. 8 dieną „Viktorija“ laimingai pasiekė Šv. Luko uostą, iš kurio prieš trejus metus buvo išplaukęs Magelano laivavysas. Iš penkių Magelano laivų, bergžio į Ispaniją tik vienas „Viktorijos“ laivas su 17 pasgyviu žmonių. O išplaukę buvo su Magelanu 265 vyrai.

Žinia, kad grįžo „Viktorija“, apliplaukus visą pasaulį, kaip žaibas, pasklido po visą Ispaniją. Netrukus ir vienas kultūringasis pasaulis sužino, o apie tą nuostabią plaukimą. Taisai apliplaukimas aplink pasaulį pavaidžiai parodė, kad žemės esama rutulio pavidalo. Tiesa, ir prieš tai plaukimą mokslo žmonės, manė, kad žemė esanti rutulio pavidalo. Tačiau toks sprendimas buvo tikrai proto vaisius. Dabar gi tai buvo pirmu priklaūmū įrodyta, nes apkeliauta. Todėl teisingai tasai apkeliavimas laikomas didžiausiuoju 16-ojo amžiaus pradžios įvykiu.

II. Makalajaus kolonės ir gyvenimas tarp laukinių.

1. Kilmė ir mokslas.

Mikalojus Mikluka Makalajaus kilimo buvo Ukrainos kazokas. Lietuvoj kazokų nekokia garbė. Jie pas mus dažniausia lankydavosi tik kaip sukulinų mašintojai. Nemaža mūsų krašto

žmonių yra nukentėję nuo kazokų rankos. Tačiau ir kazokų yra visokių žmonių — gerų ir blogų. O čia aprašomojo kazoko gyvenimas yra tikrai gražus avydyds kilnaus žmogaus gyvenimo. Ir išgarsėjo jis ne kokiais kariavimais, bet didžia mokslo ir žmonių meile, toliau ir visai svetunai jam žmo veikiu meile, tarp kurių jis išgyveno be veik pusę savo kelio gyvenimo.

Maklajus gimė 1846 m. Kai jam suėjo 11 metų, mirė jo tėvelis. Motina drauge su jauojuo sūnum persikėlė į Petrapilį. Čia Maklajui teko ir mokyti Pabaigęs 6 klases, jis ištėjo iš gimnazijos ir įstojo laisvuojū klausytoju į universitetą. Iš karto jis mokėsi teisių, o vėliau gamtos mokslų. Tik ir universitete neišgali teko jam mokyti. Kitus studentų neramumams, jam teko apiešti ne tik universitetą, bet ir Petrapilį, ir persikelti mokytytis į užsienį, į Vokietiją.

Čia jis lankė ne vieną universitetą ir klausė įvairių mokslų. 1866 metais vienas vokiečių mokslo vyras, Hekeles, mokslo reikalais vyko į Kanarų salyną. Brangindamas Makalajaus gabumus, taisai mokslininkas pasiėmė drauge ir jį, jauną 20 metų studentą.

Iš Kanarų salyno Maklajus buvo nuvykęs su tuo mokslinuku ir į Žiemnių Ameriką. Tose kolonėse, nauji kraštai, naujas gyvenimas padarė Maklajui didelio įspūdiu. Jam parūpo gamtos ir žmonių gyvenimo mokslų mokytiš ne be tiek iš knygų, iš kurių jis jau buvo nebemaža mokėjęs, kiek iš tikrosios gamtos.

(b. d.)

PASAULYJ

Nepaprasti įvykiai Austrijoje.

Paskutiniu metu laikraščiai labai daug rašė apie nuolatinius Austrijos nazistų teroras įvairiose Austrijos teritorijose dalyse. Austrijos nazistai — teroristai taip įsidrusino, kad liepos 25 d. nužudė Austrijos ministerį pirmininką Engelbertą Dollfussą. Apie da šimtu nazistų, apsiręngusių polietijos uniforma, nepastebėti įsiveržė į ministerio pirmininko rūmus, kur revolverio šūviais nužudė kanclerį Dollfussą. Kita nazistų grupė, taip pat uniformuota, įsiveržė į radio stoties rūmus ir pranešė, kad atstatydinusi Austrijos vyriausybę.

Sužinojusi apie įvykį policija ir valdžios kariuomenės dalys, tuč tuojau apsupė iš visų pusių valdžios ir radio stoties rūmus ir apstatė kulkosvaldžiais į teroristus nebuvo paleista ugnis, todėl kad rūmose buvo daug nekaltų žmonių kurios nazistai, keršidami būti iš žude. Teroristams buvo įsakyta pasiduoti. Valdžios kariuomenės dalys ir policija abejus rūmus užėmė ir teroristus suėmė, kurie bus teisiami karo teismo. Valdžios rūmose buvo rastas nužudytas kancleris Dollfuss.

Vienos miesto apylinkėse susirinko daugybė ūkininkų, ginkluotų įvairiais ginklais, kurie pasiryžo stoti, jei prirėktu, valdžios pusei prieš teroristus. Nepaprasti įvykiai ir šis kruvinas nazistų teroras įvyko Vienos mieste. Kitose vietose buvo visiškai ramu.

Kanclerio Dollfusso nužudymas ir šie kruvini teroristų žygiai labai sujaudino visą Austriją.

Amerikiečiai nori statyti fabrikus Brazilijoje.

Iš Neujorko pranešama, kad grupė Amerikos pramonėkų ir kapitalistų tar si valstybės sekretorium Cordelelli dėl pastatymo naujų geležies ir plieno fabrikų Brazilijoje ir Meksikoje. Dėl naujų fabrikų pastatymo Brazilijoje numatyta tartis su Brazilijos vy-

riausybe ir pasirašyti sutartį.

Suimti komunistai.

Sąryšų su darbininkų streikais Amerikoje, S. Francisco mieste, suimta daug komunistų, kurie agitavo darbininkus demonstruoti ir kelti betvarke. Pas suimtuosius rasta daug komunistinių literatūrų, kurių komunistai platino streikuojančių tarpe.

Potvynių pasekmės Lenkijoje.

Potvyniai Lenkijos pietuose padarė nepaprastai daug nuostolių. Oficialūs žinios skelbia, kad per potvynius žuvo virš 200 žmonių. Nukenčėjusiems gelbėti buvo pasiūsta apie 50.000 kariuomenės. Virš 10.000 gyventojų reikėjo perkelti į kitas vietas. Materialiai nuostoliai nepaprastai dideli.

Pavogė 25 kilogramus aukso.

Kairo mieste iš vieno anglų lėktuvo dingo 25 kilogramai ir 200 gramų aukso, kuris buvo siunčiamas į Londoną. Aukso buvo pavogtas tuo metu, kai prie lėktuvoėjo sargyba vienas graikų policijos agentas.

Anglų aviacijos manevrai.

Londono šiomis dienomis prasidė-

jo dideli Anglijos karo aviacijos manevrai, kurie tęsiasi keletą dienų. Aviacijos manevrais labai domėjosi ir miesto gyventojai.

Andros ir potvyniai Japonijoje.

Paskutiniais dienomis Japonijoje siautė didelės andros su lietuviu, nuo kurio prasidėjo nepaprasti potvyniai. Vanduo užliejo daug gyvenamųjų vietų. Sugriauta keil šimtai namų. Žuvusiųjų žmonių skaičius dar tikrai nežinomas, bet spėjama, kad bus labai didelis. Vietomis visiškai nutrauktas susisiekimas. Potvyniai padarė milžiniškų nuostolių.

Baisi autobuso katastrofa Amerikoje.

Iš Neujorko pranešama, kad Ossining mieste įvyko baisi autobuso katastrofa. Autobusas, kurio važiuo 40 žmonių, pakrypes susitrenkė į sieną, nuo ko įvyko sprongimas motore. Sprongus benzino bakui, benzinas užsidegė, apšildamas važiuojant. Apie dvidešimt žmonių mirė, visi likusieji dūgiau ar mažiau sužeisti.

Baisis sausra Amerikoje.

Visoje Amerikoje stūnčia labai dideli kraščiai ir sausra. Iš įvairių vie-

tų ateina pranešimai apie didelį skaičių žmonių, žuvusių nuo saulės spindulių. Kai kuriose vietose temperatūra siekia iki 40 laipsnių Celsijaus. Nuo sauros labai nukentėjo pašėliai. Sausra Amerikoje šimet padarė milijoninius nuostolius.

Skelbimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas
São Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10
paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Juozas Stupelį,
2. Vincą Dziedulionį, Trakų apskr.
3. Mykolą Sabaliauską iš Kauno.
4. Povilą Černiauską.
5. Francą Bakšaitį.
6. Algirdą Pliatugą.
7. Joną Lukoševičių.

Visi piliečiai, kurie žino aukščiau išvardintųjų asmenų gyvenamąsias vietas, arba išvardintieji patys perskaitys šį skelbimą, teprašė jų adresus, arba patys atsiitanki į Konsulatą.

Konsulatas.

“LIETUVIS
— GYVENIMO VEIDRODIS.



A. MAJUS.

(tąsa) 90

Cotar, v. žymėti, užrašinėti kursą (kainą).
Cote, m. galastavas; pustyklė; de —, kasdien.
Cotejadör, m. lygintojas, palygin tojas.
Cotejar, v. palyginti; priešpastatyti.
Cotėjo, m. palyginimas, sulyginimas; sustatymas grota.
Cotica, f. kaspinas; juostelė.
Cotilcula, f. bandomasis akmuo.
Cotilho, f. katiljonas (toks seno viškas šokis).
Cotinga, f. šilkavo — degis (tropiš kos Amerikos paukštis).
Cotisação, f. kainos pažymėjimas, nurodymas; mokesčio užėjimas.
Cotisar, v. įnašą nuskirti; kainą nustatyti; pinigų sutraukti; sukaupti; — quotisar.
Coto, m. kelmas; kamėnas.
Cotonia, f. kartūnas; medvilninis audeklas.
Cotovelö, m. alkūnė; kampas; kertė.
Cotovia, f. vyturėlis; kuodys.
Cotula, f. laukinė romunė (romulė).
Couce, m. pasturgalis; spvirimas; dar cuoces, spardyti.
Coucear, v. spardyti; spirtis, spyriotis.
Couceira, f. stakta; sienkstis.
Couçoera, f. stiklis, stiklitas.
Coudel, m. arkližiu, žirgyno prižiūrėtojas.
Coudelaria, f. žirgynas; veislinių

kumelių tvartas.
Coura, f. odinis apsiaustas; skrandas.
Couraça, f. serdokus, kiršas; šarvas.
Couraçar, v. šaivuoti.
Couraceiro, m. kirasiras (tokios rūšis kavaleristas).
Courama, f. odų sandėlis; odiniai rūbai.
Courero, m. odų pirklys, fabrikantas.
Couro, m. oda; kalvis; žmozaus galvos oda; — de Russ'a, jukto oda; em —, nuogas.
Cousa, coisa, f. daiktas; dalykas; reikalas; outra —, kitas reikalas; — do, apie, arti, apytikriai; é rara, retas atsitikimas; cousas, pl. turtas; lição de cousas (ensino de — é), pavaiždus mokymas.
Coutada, f. žvėrynas; medžioklės traka.
Coutado, adj. užvertas; uždraustas medžioklei.
Coutamento, m. medžioklės draudimas.
Coutar, v. uždrasti medžioti; užginti; sutrukdyti.
Coutaria, f. girių valdyba; girininkija.
Couteiro, m. girininkas; miško žvalgas.
Couto, m. aptvaras; aikštė; parkas; trakas, miškėlis; urvas; landynė.
Couve, f. kopūstas; — repolho, balta sis kopūstas; — flór, kalifloras, žiedinis kopūstas.
Cova, f. kapas; duobė; urvas, landy-

nė; estar com os pés na cova, būti viena koja grabė.
Covado, m. senoviškas braziliškas m. tas 66 cm.
Covão, m. didelė duobė; kasikų min (šakta); — de galinhas, vištų aptvaras; — de pescar, varža (bučius).
Coveiro, m. duobkasys.
Covil, m. ola, urvas; landynė; — de ladrões, plėšikų urvas; fig. bakūžė.
Covo, adj. turtavalduris; gilus; s. m. varža, bučius; — de galinhas, vištų garbas.
Coxa, f. (x — é), šlaunis; kulšis; kinkas.
Coxeadura, f. rašimas, šlubavimas.
Coxear, v. rašyti; šlubuoti.
Coxia, f. (x — é), taktas tarp ločių (ligoninė); taktas tarp suolų (mokykloj); staura anga; corréa —, eiti iš rankų į rankas; aplinkui bastytis.
Coxim, m. (x — é), sėdimas priegulvėis; inikšta sėdyne; kamapa be atkalbio.
Coxo, adj. (x — é), raštas; šlubas.
Cozedura, f. virimas; virimas (kas išvyk išvarta).
Cozer, v. virti, virinti; kepti; degti; plytas; gesityti kalkes; nokinti (vaisius); fig. virškinti; pakelti, išlaikyti.
Cozido, adj. virtas; virintas; keptas; susifermentavęs (vynas); s. m. dar žovėnis ir ryžias virta mėsa.
Cozimento, m. virimas, virinimas; virškinimas.
Cozinha, f. virtuvė; virimo menas.
Cozinha, v. virti; rūpintis virtu-

vės reikalais.
Cozinheiro, m. — a, virėjas; virėja.
Crach, m. krachas (finacinis), sugniu žimas.
Crachã, f. ant krūtines nešojama žvaigždė.
Crãneo, m. kaukuolė, kiaušas.
Crãpula, f. girtavimas; garja minia, govėda.
Crãse, f. dviejų balsių (ar skiemenų) sutapimas; normalus skysčių (syvo) dalių sumaišymas; temperamentas.
Crãsidão, f. storumas; nutukimas.
Crãssõ, adj. storas; diūtas; nutukęs; negrabus.
Crãstino, adj. rytinis; rytojaus dienos.
Crãtera, f. krasteris, vulkano kiaury mę; senoviškas vyno indas; fig. nelaimių šaltinis.
Crãção, f. aptaisas; apšodas; įstataymas; įbedimas.
Crãvadör, m. auksakalis; yla.
Crãvadura, f. išbadymas; susmaigymas; išraižymas.
Crãvãgõ, m. f. skaisagrūdis, skalsas; plinis; kempinė.
Crãvar, v. prikalti vietim; srogti; kaiti; durti yla; — os oihos em alg., įsmeigti žvilgnį į ką nors; — o corãção, perverti širdį.
Crãveira, f. mastas (sluvėjo, ugiui antuoti); craveiras, pasagos skylės vinimas.
Crãveiro, m. gvalzdikas.
Crãvejadör, m. vinių kalvis.
(b. d.)

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėj Mokoj,
- 5) Dariono krautuvėj S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Pra tes 12.
- 7) Kirilausko krautuvėj, Vila Anastasioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvis“ redakcijoj visomis dienomis.

Nuo Redakcijos.

1) Prašome gerb. skaitytojams, kurie dar nėra atsilyginę už 11-ji šių metų pusmetį, kad nuo liepos 15 d. lai kraščio siuntinėjima sustabdysime, to dėl prašome pasiskubinti atsilyginti.

2) Rašant Redakcijai ar Adminis tracija! liūška, visuomet pažymėti aiškiai savo varda, pavardę ir adresą. Dėl adresų neaiškumo susidaro labai daug keblumų, todėl kieno adrese būtų kokia nors klaida, prašome pranešti.

3) Kai kurie skaitytojai nusiskundžia, kad laikraštį gauna netvarkingai: pavėluotai, arba kartais ir visai negauna. Mes nekartą darome žygių São Paulo Centraliniam pašte, bet visados buvo atsakyta, kad laikraštis žūna dėl klaidingo adreso, arba dėl provincijos pašto įstaigų kaltės.

Gerb. skaitytojai, šiuo reikalu da rykite žygių patys, nes provincijos paš to įstaigų mes pasiekti negalime. Mūsų labai svarbu, kad visi ir visur laikraštį gautų tvarkingai.

Redakcija.



DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 46 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parceleina, arba si dabru. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta diena ir nakti. —



PAIEŠKOJIMAS.

Kas žino Petro Sinkausko, kilusio iš Jasonių k. Utenos valsčiaus ir apskrities, gyvenamą vietą ar adresą, arba šiaip turi apie jį kokių nors žinių, prašom pranešti į „Lietuvis“ Redakciją, caixa postal 1764 São Paulo. Braziliją jis atvyko 1930 m. Ankėčiau gyveno interiore.

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO„
Įsteigta 1890 metais
Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidini me, o taip pat su dažais.
Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.
ARTHUR SCHMIDT
Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
SÃO PAULO.

Už apmokamus skelbi mus Redakcija neatsako.

Mūsų mokyklų Gydytoju adresai:

Dr. Gennaro Malzoni - Rua da Mooca, 497 Nr.

Dr. Ugo Rosa - Rua Mathias Ayres, 53-C Nr.

Dr. Biaggio Gravina - Praça Republica, 15 Nr.

Dr. Silverio Carpinelli - Praça Ramos de Azevedo, 18 Nr. (5-as aukštas.)

PASTABA. Visi gydytojai nuo 8 val. iki 9 v. priima ligonis Hospital „Humberto“ 1^o.



DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!

Rūbai gražūs tik tada, kai gražiai pasiūti.



Siuvame sulig nauj usių madų ir pigiau negu kitur. Didelis medžiagų pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A

(prie Sorocabano stoties)

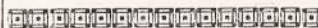


MEDICINOS FELČERIS.

Baigęs rusų medicinos klasinę mokyklą su 25 ū m. praktika ligoninėse ir klinikoje Rusijoje, Vokietijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje, prityręs gydyme vidurinių, odos, lyties (venerinių), nervų, širdies, džiūvos, mažakraujystės ir kitų ligų. Priima nuo 9-10 val. nuo 2-3 1/2 val. ir nuo 6 iki 8 1/2 val. vak. rua Anhaia, 100 Kitomis valandomis ir eventadieniais rua Aymores, 11. (Bon Retiro) S. Paulo

IZIDORO GARLO

Rua Anhaia 100 (B. Retiro).

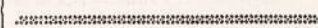


Lietuvių Namų Valgykla

(netoli Luz stoties)

Rua Bandeirantes, 92

Skauūs lietuviški pietūs po 1.000 — 1.500 — 2.000
Lietuviai atvirkę į Sao Paulo
Kviešiami atsilankyti.



DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.
(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)
Priima: vidurinių, veneros ir ner vų ligonis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA
37 a salas 8 — 9. Tel. 4 0715.

Moterų Gydytojas DR. LORCH

Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buvęs 51/2 metų asistentu moterų klinikoje Berlyno ir Frankfurt Rėntgeno institutas p/M. universitetuose ir vadovaujanti gydytoju 2^o operacinio Diatermia Ultravioletiskriaus moterų klinikos ir gimdymo namu „Cecilienhaus“ Berlyne! Ietiniai spinduliai.

PRĖMIMAS: Rua Barão de Itapetininga 18, kamb. 914 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 — 5,30 kas diena.
Telefonas 4-7337, saukiamas nakčia 7-3789.



Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephenigia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidurinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t. ...



Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.



Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.
Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)
2 andar, salas 4 e 5 Tel. 2-5068 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.



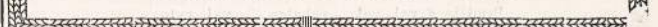
ITAQUEROJE žemė po 200 reis. uz kv. metrą!

ILGAM IŠSIMOKĖJIMUI. 30 MINUČIU NUO PRAÇA DÁ SÉ BILJETAS 300 REISU TEN IR ATGAL.

Dokumentai nuo 1835 metų.

INFORMACIJOS: «ALUGADORA PAULISTA»

Rua Libero Badaró, 50 sob. 2 and. S. Paulo.
Reikalingi agentai su praktika ir užstatu.



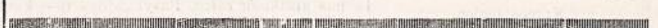
PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, visokių liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393



Brangus skaitytojai, pasiskubinti atnaujinti prenumerata š. m. antram pusmečiui.

Lyg ir apžvalga.

Ar tai ne bročių darbas?

Kai broptis duoda savo galvą sienai ar pats ima degti savo namus, tai toks broptystės priepuolis yra lai komas sunkiu, ir kiekvienams numanu, kad toks broptis jau yra pavojinga laisvas laikyti visuomenės tarpe.

Pasidarius po mūsų čionykštė lietuvių kolonija, nenoroms žmogus gauti įspūžio, kad panašią broptystės reiškinį yra gana daug ir, be abejonės, jie mus pridarys daug žalos.

Ir pasakykit man, kaip reikia vadinti tokius reiškinius, jei ne panašios broptystės priepuoliai!

Štai Vilioj Anastacio atsiradęs vienintelis lietuvių krautuvininkas Kirilauškas su savo bendrininku leidžia ar kviečia į savo namus komunistinį susirinkimą. Štai Vilioj Belloj, kur yra ketetas lietuviškų krautuvių, na meliū savininkų, besiverčiančių pienininkyste ir panašiai (nekaibėstu čia apie p. Richterį, kurį kas tenku vadina atvirai pritariu komunistui, palaiiko komunistinę spaudą ir organizacijas, remia «Kultūrą», lauko jos vakarus ir taip toliau...

Ir kai apie tai pagalvoji, nenoroms kyla mintis, ar tie žmonės yra pavojingi broptai, kurie remia savo gerovės griovėjus ar pasigalėjimo verti, sukaidinti prašiotokai nemokšos. Vis tik verta apie tai pagalvoti.

Zelnietis.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišku:

V. Giedraitis, K. Juršius, J. Karviete, J. Kiškis, B. Miškinis, E. Miškinis, J. Marenis, V. Morkiū, J. Magyiai, V. Pačinskis, J. Povilaitis, B. Petkevičius, J. Pontatovskis, P. Rumanauškus, P. Rinkevičius, P. Simauskis, S. Šerėnui, J. Šabievičius, J. Skrebutis, V. Sadzevičius, P. Slaviuskis, K. Sanauskis, St. Sobliū.

PASTABA: Laiškų dėžėjai neturintieji išsipirke pašto dėžutės — moka už laišku 200 reisų.

Administracija.

Pranešimai.

Netrukus pradėjime spausdinti naują Brazilijos Konstituciją. Todėl, kas norite žinoti pagrindinius šio krašto įstatymus, pagrindines piliečio teises ir pareigas, tai skaitykit tik „Lietuvį“. Redakcija pataria visiems „Lietuvio“ skaitytojams nusipirkti sąsiuvinį ir jame susiklijuoti visą Brazilijos Konstituciją; tuo būdu sudarysite sau brangią ir visados reikalingą knygą.

Redakcija.

Mokos „Lithuanijos“ Spurtininkams pranešame, kad š. m. rugpjūčio mėn. 1 d. 7 val. vak. savo patalpoje šaukiamo visuotinio sąsiuvinio ir susirinkimo bus Revizijos Komisijos pranešimas.

Rev. Komisija.

Šiuo pranešama, kad š. m. rugpjūčio mėn. 2 val. p. p. įvyksta Mokos Dr. V. Kudirkos liet. mokyklos Tėvų Komiteto susirinkimas, mokyklos patalpoje, rua Dias Leme, 53.

Prašoma visų tėvų dalyvauti.

Valdyba.

Norintieji siųsti pinigų Lietuvos litais, gali kreiptis į Lietuvos Konsulatą, rua Aureliano Coutinho, 10.

FOTO BORIS

Atlieka įvairiausius darbus fotografijų srity. Specialybė — pasams, dokumentams ir kadernoms. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Įsitikinkite.

Lietuviams daroma nuolaida.

BORISAS KUŠLYS

Rua Libero Badaró Nr. 24.

NAUJIENA!

NAUJIENA!

«Vilties» S-gos Mokos skyrius, savo patalpoje, rua Dias Leme, 53, š. m. sekmadienį, liepos 29 d. rengia linksnų ir gražų

VAKARA

Programoje 1 veiksmo komedija «Piršlybos». Vėliau šokiai ir t. t.

Pradžią 7 val. vak.; pabaiga 12 val. nak.

GRIEŽ LIETUVIŲ STYGŲ ORKESTRAS.

Jaunime! Neužmiršk, kad

«Vilties» S-gos B. Retiro skyrius, š. m. rugpjūčio 5 d., sekmadienį, Liet. Namų salėje, rua Bandeirantes, 92 rengia linksnų ir gražų

VAKARA

Bus vaidinama 2 veiksmų komedija «Petro Pampalio Piršlybos». Nepraleiskit progos! Po to šokiai, žaidimai ir t. t.

Pradžią 8 val. vak. Pabaiga 4 val. ryto.

GRIEŽ «VILTIES» DŪDU ORKESTRAS.

GREITAS SUSISIEKIMAS MASSILIA GRAZIUOJU LAIVU

SANTOS — EUROPA PER 10 DIENU

Gražiausiai įrengti apartamentai, kabinos pirmos, antros ir trečios klasės.

Kas penkiolika dienų išveina geriausius laivai: «AURIGNY», «BELLE ISLE», «EUBEE», «FORMOSE», «GROIX», «JAMAIQUE», «KERGELEN» ir «LIPARI».

Gražiausios kabinos — gerai įrengta virtuvė veltui vynas ir visi valgiai.

Agencia: Praça Ramos de Azevedo 9, S. Paulo
Avenida Rio Branco 11/13 Rio
Rua 15 de Novembro, 186. Santos

„Parque das Nações & Parque Peruche“

Grynas oras, šulinio vanduo, elektros šviesa, geriausios autobusų linijos, kino atvirame ore maudyklė, pramogų klubai, mokykla, 400 naujai pastatytu namų ir t. t.

Parque das Nações randasi 1.600 metrų atstumu nuo S. Bernardo stoties, kur kas dien cina 52 traukiniai. Žemės sklypai iš 300 kv. m. 4000 plytu, 400 prancūziškų dokalku ir 20 čerpių, mėnesiui išimokėjimui nuo 16500.

Statomė namus išimokėjimui su mažais įnašais.

INFORMACIJOS: Centralinė raštinė: Praça da Sé 9, 2 aukštas. Tel. 2-4450 S. Paulo. S. Bernarde ir pas Juozą Virbicką, Largo da Estação (Emporio Angelini) Tel. 269, ir parduod. skyptuose Av. Brasil, 9, Casa Verde pas Severino Tulli — parduodamuose skyptuose ir Luz Pontes — Praça do Centenario Nr. 3 (gale bondės linijos Nr. 55).

VISI, visi vaziuojame į São Caetano!

Kur «Vilties» S-gos Vila Belos skyrius, šiu metų liepos 28 d., šeštadienį «Ideal» salėje, rua Rio Branco, 45 rengta didelį ir linksnų

VAKARA

Bus vaidinama 4-rių veiksmų komedija «Bajoras Gaidys». Juk ku iki ašarų! Po to šokiai, žaidimai ir t. t. iki 5 val. ryto.

GRIEŽ LIETUVIŲ STYGŲ ORKESTRAS.

Pradžią 8 val. vak., pabaiga 5 val. ryto.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą
Astrida 31. 7. 34
Olympier 12. 8. 34
Jos. Charlotte 1. 9. 34

Klinos pigios.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išievybės klausimais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą. Perkame ir parduodame dolerius ir kita svėtiną valiutą geriausiomis kainomis. Samados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.]

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Istaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai Istaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik iki 12 val.

